

המשנה

שיחות, דרשות ומאמרים למגידי שיעור, ולכל דורש ברבים

גליון מס' 114

ערוך מתוך שיעורי לב ארי - ב"ב

שבת ויצא - תשפ"ד

עניין של חינוך

התחשבות בשני – עד היכן?

השכינה שורה במקום שבו יש התחשבות בשני, כבוד ואהבה לכל אחד וויתור על רצונותינו למען הזולת. בית אשר האווירה בו היא נתינה בלי חשבונות אנוכיים, יהיה משכן לשכינה ותשרה בו הברכה. התחשבות בבני הבית מהווה יסוד לבניית הבית. גדולי ישראל בכל הדורות משמשים לנו דוגמה ומופת למתן כבוד לכל אחד ולהתחשבות בזולת, גם כאשר מדובר בילד קטן! הם מלמדים אותנו כי יש לעשות כן גם כאשר הוויתור פוגע בצרכינו, ויותר מכך, ההתחשבות בזולת נדרשת מאיתנו כל אופן אף על חשבון דקדוק במצוות! פעם התארח רבי ישראל סלנטר בביתו של יהודי עשיר והוזמן לסעודה. כאשר ניגשו ליטול את ידיהם הבחין במשרתת הנושאת דליי מים מן הבאר לצורכי הסעודה. המארח העשיר נטל את ידיו בשפע, כמאמר חכמינו הנוטל ידיו בשפע של מים זוכה לשפע ברכה. לעומת זאת רבי ישראל נטל ידיו בכמות מים מצומצמת, רק כפי המוכרח מבחינת ההלכה. בעל הבית תמה על כך, הן טרח להציע לרבו שפע של מים, ומדוע אם כן נטל הרב את ידיו רק במעט? ענה רבי ישראל על תמיהתו: "אומנם מקפיד הינני ליטול מלוא חופניים מים, אולם משהבחנתי במשרתת הנושאת את דליי המים, לא רציתי להדר במצווה על חשבון עבודתה הקשה!" בדורנו האווירה היא: "חשוב קודם על עצמך", ולעיתים אנו נוטים לדאוג לעצמנו על חשבון השני. כיצד נגיע לדרגות כאלו של ויתור על רצוננו למען זולתנו דוגמת אבות האומה וגדולי התורה? אם נעמיק בליבנו רגשות של אהבת ישראל, אהבת חיים לכל אחד, החל מבני הבית והלאה לכל אדם שנברא בצלם אלקים, נרבה אהבה ואחוה בכלל ישראל ונוכל להתעלות מעל רצונותינו ולהתעלם מצרכינו למען טובת השני. אז, כשיראה הקב"ה שאנו דואגים אך להיטיב עם הזולת, ישכין שכינתו בינינו ויגאלנו במהרה גאולת עולמים. (נתיבי אור)

בברכת שבת שלום
מערכת שיעורי לב ארי

פְּנִינִים מִשְׁלַחַן מַלְכִים

הקשה מרן ה'אור החיים' הקדוש זיע"א: **למה נתכוון יעקב אבינו בבקשתו: 'וְהָיָה ה' לִי לְאֱלֹהִים' וכי עד עתה לא היה הקב"ה האלקים שלו? והשיב בנועם קודשו: 'וְהִנְכֹחַן הוּא שְׁנִתְכַּוֵּן לומר... כְּשֶׁם שְׁנִתְיַחַד עַל אֲבוֹתָיו – אֱלֹהֵי אֲבֹרָהּם, אֱלֹהֵי יַצְחָק, גַּם יֹאמַר עָלָיו אֱלֹהֵי יַעֲקֹב... וְדַבֵּר גְּדוֹל דְּבַר יַעֲקֹב בְּזָה!' לומר, ברור שכל הזמן היה הקב"ה האלקים של יעקב אבינו ובו הייתה אמונתו, אלא שיעקב אבינו ביקש שכשם שאברהם אבינו זכה ששם ה' נקרא עליו, שנאמר: אלקי אברהם, וכן יצחק אבינו זכה לזה, שנאמר: אלקי יצחק, כך גם לו תהיה הזכות שהקב"ה יקבע את שמו עליו, ואף עליו ייאמר: אלקי יעקב! ודבר גדול ביקש יעקב אבינו בזה, ללמדך שבעניינים רוחניים צריך האדם תמיד לשאוף ולהגיע אל הטוב ביותר, ורק בעניינים הגשמיים צריך להסתפק במועט. לכן הלך יעקב אבינו וביקש שהקב"ה יקבע את שמו עליו כמו שקבע את שמו על אבותיו, לא פחות מכך! א.ה: ניתן להמליץ על כך את הפסוק: בשמיים ממעל – היינו בדברים שמימיים – תראה מי נמצא מעליך ותשאף להיות כמוהו, אולם 'על הארץ מתחת' – בדברים ארציים וגשמיים – ראה מי נמצא מתחתך ותסתפק במה שיש לך!**

סגולת השבוע: סגולת שיירי השמן של נרות חנוכה כסגולה ל'שושנה'

הרב יעקב משה חרל"פ זצ"ל: היה מחלק מהשמן שנותר מנרות החנוכה לאנשים שסבלו משושנה (פריחה על העור), ואכן השמן ריפא אותם. הרב חרל"פ היה מסביר שכתוב: "מנותר קנקנים נעשה נס לשושנים", מהשמן שנותר יש מרפא לשושנה. מרן הרב יצחק זילברשטיין שליט"א, שסיפר סיפור זה, למד ממנו גם הלכה למעשה, שמותר להשתמש בשמן שנשאר מנרות החנוכה, וגם שהוא מועיל ומרפא!

סגולות להסרת פחדים ודאגות!

כתב ה"ימלט נפשו": יאמר מיד לאחר ברכות השחר בלא הפסק כל שהוא: "מיכאל הכהן הגדול שר ואפוטרופוס של שראל".

כתוב בספר "האח נפשונו": "אדם השרוי בצער או בבעיה המדאיגה את ליבו, יאמר פסוקים מפרק קיט בתהילים הפותחים באותיות שמו". לדוגמה: משה יאמר את פסוקי האותיות מ"ם, ש"יין וכו'. וסיים: "והיא סגולה אמיתית".

מובא בשם הרב משינאווא זצ"ל: "אדם שאינו חש בטוב עקב חולי או צער נפשי, יאמר בדביקות ובכוונה את הפסוק: 'רְאֵה עֲנִי וְעֲמְלִי, וְשָׂא לְקַל חַטְאוֹתַי', ובזכות זה ישלח לו הקב"ה מזור ורפואה".

כתב ה"חובת האדם בעולמו": "אדם החש בדיכאון, עצבות או תשישות מחייו, יקדיש דקות אחדות ביום אשר בהן ימנה את החסדים שה' עשה עימו עד עתה, יודה לה' עליהם, ויבקש ממנו שימשיך בחסדיו עימו. ואז יראה שתוך זמן קצר הוא מקבל כוחות שמחה".

כתוב בשו"ת "רב פעלים": "אדם הסובל מחרדות לא יניח את ידיו על נחריו ושפתיו". (הנ"ל נעתק מתוך 'עיצה ותושיה' - משכן שילה גליון 578)

מעשה שהיה...

פגיעה בזולת! ספורים על רבנו הגאון רבי איסר זלמן מלצר זיע"א

הילולא דצדיקייא

הילולת רבנו
הגאון הרב
איסר זלמן
מלצר זצ"ל
זיע"א

הגאון הרב איסר זלמן מלצר זצ"ל: נולד בשנת ה'תר"ל במיר (כיום בלארוס) לאביו ר' ברוך פרץ. בגיל עשר התחיל ללמוד אצל רב העיר במיר. כשהיה בן 14 התחיל ללמוד בישיבת וולוז'ין. לאחר נישואיו הושפע מתנועת המוסר. בגיל 24 התמנה לראש ישיבת סלבודקה. לאחר מכן בשנת ה'תרס"ג התמנה לרבה של סלוצק ושימש בכהונה זו כעשרים שנים. בשנת ה'תרפ"ג נמלט על נפשו לקלצק שבפולין מרדיפות המשטר הסובייטי, שאסרוהו מספר פעמים בשל עיסוקו ביהדות ובתורה. בקלצק שימש כראש ישיבת 'עץ חיים'. בשנת ה'תרפ"ה עלה לארץ ושימש כראש ישיבת 'עץ חיים' עד יום פטירתו. עסק בתלמוד, מדרשים, מוסר והלכה. השתייך לזרם המתנגדים. היה ממייסדי 'ועד הישיבות' בוילנה.

נלב"ע ב-י' כסליו ה'תשי"ד. חי כ-84 שנים. ציונו בהר-המנוחות. ידועה אמרתו לנוות ביתו מרת בילא הינדא ע"ה שבאחד הימים גלש החלב ונהיה עשן גדול והסבירה לו אשתו שהסיבה היא משום שעסקה במתן צדקה. וכששמע זאת רבינו אמר לה: בילא הינדא! חלב לא גולש ממצוות – חלב גולש מעבירות! ת.נ.צ.ב.ה. וזכותו העצומה תגן עלינו אמן.

ידוע, פי הרב היה מקהיל קהלות וכהן פראש ישיבה בעיר סלוצק, ובמשך חייו נרדף על ידי השלטונות שהיו מתנגדים לכל דבר שרים קדושה ויהדות נודף ממנו. באחד הימים הופיע שוטר ביישיבה, עם צו חתום, שבו מתבקש הרב לסור לתחנת המשטרה הקרובה לחקירה. השוטר התנהג בגסות רוח מרבה, והשתדל מאד לפגוע בכבודו של ראש הישיבה, כך שבדרךכם לתחנות המשטרה צעק השוטר: "תרד לכביש מיד!!!". רבי איסר זלמן נרד מהמדרקה והלך בשולי הכביש, אך השוטר התעקש וצעק: "בכביש אמרתי, באמצע הכביש!!!". והרב נאלץ ללכת באמצע הכביש. לאחר חקירה קצרה שחרר הרב לביתו. אולם השוטר הנ"ל לא יצא נקי, ועוד באותו שבוע נפטר אחד מבניו בר מינו. כעבור כמה ימים חלה בנו השני, ומצבו החמיר במהירות. אמרה לו אשתו: "נראה לי שיד הי' פוגעת בנו כיון שפגעת בכבודו של אותו ראש ישיבה רוצ' ובקש ממנו מחילה!!!". השוטר המפחד רץ לרבה של סלוצק ובקש את מחילתו בדמעות שליט, "אל דאגה", אמר לו הרב, "תקבל על עצמך לא לפגע יותר בשום יהודי, ובנדך תרפא לאתרו", וכך היה. כשראו זאת תלמידיו נזכרו בעוד ספורי מופת בהם תבע הקדוש ברוך הוא את עלבוננו של רבם ושאלוהו: "רבנו! איך זוכים לכך?" אך הוא לא ענה. לקמים התפרץ לחדרו של הרב יהודי ממרר בבכי והתלונן אודות קצין משטרה, שהעליל עליו עלילה קשה וצפוי הוא בשל כך למאסר שש שנים, הרב קרא מיד לשלשה מבחירי תלמידיו ובחד נדו והחרימו את אותו קצין, ולאחר מכן אמר הרב ליהודי: "לך לדרךך, תהיה רגוע. בעז"ה הכל בסדר!!!". וכפי שהצדיק אמר - כך היה. יומים לפני מועד המשפט רכב אותו קצין על סוסו שהחל לפתע להשתולל והפיל את רוכבו מעליו ורמסו ברגליו, וכמוכן, המשפט בטל, כיון שהעד המרכזי עבר מן העולם, ואף פאן שאלוהו תלמידיו: "מדוע לצורך היהודי משתמש אתה בגידויים וחרמות ואלו פשמיםך בך, הנך מבליג ולא מחרים ומנדה?". "תשובה אחת אענה לשתי השאלות", אמר להם הרב, "רק מחמת שאיני מוחל על כבודו של אף יהודי ותובע את עלבוננו בכל האמצעים העומדים לרשותי, לכן אף הקדוש ברוך הוא תובע את עלבוננו ומעניש את רדפי ואיני צריך להתמודד מולם". ועוד מסופר, כשכיהן רבי איסר זלמן מלצר כרבה של סלוצק, הלך לתמוך ברחוב, ותוך כדי הליכה נפל לתוך ברכת סיד. יהודים שעברו במקום נסו לקחת אותו במנוסה כדי לחסוך ממנו בוששה ועוגמת נפש, אולם הוא לא זז ממקומו, שהרי חסר לקבלן הבגן מעט סיד שנוטף מבגדיו, לכן לא עזב את המקום עד שנמצא הקבלן, ורבי מלצר פיצה אותו על 'הנזק' ובקש ממנו מחילה. (מתוך העלון פניני הצדיקים בשינויים קלים).